

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 372/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovak Telekom, a. s., Bajkalská 28, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou KS Legal, s. r. o., Zámocká 10, Bratislava, v mene ktorej konajú advokátky Mgr. Veronika Navrátilová a JUDr. Kristína Cigáneková, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 115/2018 z 11. júla 2018 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 530/2016 a jeho rozsudkom z 25. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovak Telekom, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. septembra 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovak Telekom, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 115/2018 z 11. júla 2018 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“) a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 530/2016 z 25. októbra 2017 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že Okresný súd Rožňava (ďalej len „okresný súd“) zamietol rozsudkom sp. zn. 8 C 38/2016 z 26. mája 2016 návrh na zaplatenie sumy 199,23 eur s prísl. z titulu neuhradenej zmluvnej pokuty (v časti konanie zastavil), pretože je nedôvodný a neopodstatnený. Po podaní odvolania krajský súd rozsudkom v zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil a následne po podaní dovolania najvyšší súd uznesením jej dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku.

3. Sťažovateľka nosné dôvody porušenia svojich práv v bode 1 vo svojej sťažnosti vidí v odmietnutí jej dovolania najvyšším súdom bez meritórneho prerokovania a rozhodnutia a proti rozsudku krajského súdu najmä v tom, že jeho postup a rozsudok trpel vadou podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (odňatie možnosti konať pred súdom, pozn.), ktorá spočívala v arbitrárnosti a svojvoľnosti rozsudku krajského súdu, jeho nedostatočnom odôvodnení (nevyporiadanie sa s jej niektorými odvolacími námietkami), ďalej nesprávnou aplikáciou ustanovení § 53a ods. 1 a § 53 ods. 1, 4 a 11 Občianskeho zákonníka a postupom, ktorý bol podľa nej v rozpore s § 298 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Okrem toho krajský súd sa v odvolacom konaní žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej podstatným argumentom „o novom type zmluvnej pokuty“ a rozdielmi so starou fixnou zmluvnou pokutou, resp. sa odklonil podľa nej od konštantnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že jej označené práva podľa ústavy a dohovoru uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu (bod 1) porušené boli, zrušil predmetné rozhodnutia najvyššieho súdu

a krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa aj úhrady trov konania.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho

občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo však nie je prípad sťažovateľky. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

9. Jadrom sťažností sú námietky sťažovateľky uvedené v bode 3. Sťažovateľkou uplatnené dôvody ústavný súd považuje za zjavne neopodstatnené.

10. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. II. ÚS 386/2017, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

12. Článok 6 ods. 1 dohovoru zaručuje každému právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie vecí (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi,

navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

13. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, však postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu

14. Ústavný súd s poukázaním na obsah citovaného odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu v bodoch 7 až 11 (sťažovateľka ho dobre pozná, a preto z neho nebude citovať, keďže bolo priložené k sťažnosti aj spoločne s rozsudkom okresného súdu a uznesením najvyššieho súdu, pozri body 1 a 2) dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky podstatné právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľka v konaní nastolila. Z ústavného hľadiska rozsudok krajského súdu spĺňa nevyhnutné požiadavky na odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov a nie je ho možné označiť ako arbitrárny a svojvoľný.

15. Skutočnosť, že sťažovateľka sa so závermi krajského súdu nestotožňuje, resp. má na vec iný názor, nemôže ešte sama osebe založiť odôvodnenosť ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 10/2012). Ústavný súd preskúmal právny názor krajského súdu vyjadrený v namietanom rozhodnutí v kontexte posudzovanej veci a konštatuje, že ním nemohlo byť v žiadnom prípade zasiahnuté do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani do práva na spravodlivé súdne konanie a ani jej nebola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože krajský súd o jej žalobe riadne a zákonne rozhodol v súlade s naším platným právnym poriadkom. Namietaný rozsudok krajského súdu je teda ústavne udržateľný a nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti, či takú aplikáciu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a Civilného sporového poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu, alebo prípadne ich takú interpretáciu, ktorá by bola v nesúlade s obsahom súdnej právnej praxe, napriek námietkam sťažovateľky uvedenými v bode 3. Ústavný súd k tomu uvádza, že nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08).

16. Opierajúc sa o uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

17. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd najprv zdôrazňuje, že odmietnutie dovolania ako procesne neprípustného a priori neznamená, že dovolací súd odmietol poskytnúť súdnu ochranu základným právam dovolateľa, teda sťažovateľky. Odmietavým výrokom dovolací súd záväzne konštatuje, že nie je naplnený žiaden zákonný

dôvod procesnej prípustnosti dovolania. Svojou podstatou teda ide o rozhodnutie vo veci, avšak „vecou“ je procesná prípustnosť dovolania, nie predmet základného konania (m. m. III. ÚS 356/2016, II. ÚS 255/2018).

18. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a spôsob jej riešenia sám osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv (m. m. II. ÚS 324/2010).

19. Vo vzťahu k vecnému rozsahu ústavného prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v ňom ústavne relevantným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľka v dovolaní uplatnila (pozri bod 3 tohto rozhodnutia), a právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným a jasným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval (pozri uznesenie a body 5 až 30, na s. 3 až 9, pozn.). Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska tiež udržateľné a akceptovateľné.

20. Ústavný súd poukazuje tiež na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľmi, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody (ne)prípustnosti podaného dovolania boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu procesný predpis výslovne umožňoval, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku (m. m. I. ÚS 490/2017).

21. Ústavný súd napokon v danej veci zvýrazňuje, že vzhľadom na výšku zmluvnej pokuty (199 €) ide aj o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec, kde sa vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015, II. ÚS 149/2018, II. ÚS 136/2018, II. ÚS 255/2018) dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní tiež z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018